

**A History of
The Armenian Secret
Societies
and Social Movements**

In Two Volumes
Volume

2

(In Armenian)

By:
Edic Baghdasarian

www.Edic-Baghdasarian.com

7

ISBN: 978-1-927860-91-5

The Armenian Research Center
of
Toronto – Canada
2021

Էդիկ Բաղդասարյան

**Ակնարկ Հայ գաղտնի
կազմակերպությունների
և հասարակական
շարժումների
Պատմության**

**Երկու Հատորով
Հատոր**

Բ

**Հայկական Ուսումնասիրությունների
Կենտրոն**

Էդիկ Բաղդասարյան

**Ակնարկ Հայ գաղտնի
կազմակերպությունների և
հասարակական շարժումների
Պատմության
Երկու Հատորով**

Հատոր Բ

**Հայկական Ուսումնասիրությունների
Կենտրոն**

ISBN: 978-1-927860-91-5

**Տորոնտո – Կանադա
2021**

Բովանդակություն

Առաջաբան	7
Հայ արհեստներն ու արհեստակցական միավորումները	11
Հայկական լեռնաշխարհը	11
Հայկական լեռնաշխարհի Քաղաքները եվ Նրանց Անկումը	21
Հայ Արհեստները	33
Գաղտնագրություն կամ ծածկագիտությունը Հայոց մոտ	121
Հին Հայաստանի գաղտնագրեր	125
Հայկական Ծածկագրություն	126
Ավանի Երկլեզվյան Արձանագրությունն Ու Ծածկագիրը	135
Այլ արհեստներ	138
Միջին դարերում Արհեստ Համարվող Զբաղմունքներ	152
Հասարակական-տնտեսական իրավիճակը	
Հայաստանում XIX դարի սկզբին	158
Արևելյան Հայաստանը XIX դարի սկզբին	158
Արևմտյան Հայաստանը XIX դարի սկզբին	168
Արհեստներն ու Առևտուրը XIX դարում	172
Առևտուրը Արևելյան Հայաստանում	185
Արհեստները Արևմտյան Հայաստանում	
19-րդ դարի վերջերին և 20-րդ դարի սկզբին	192
Հայ Արհեստները Հայաստանի հարակից երկրներում	202

Հայերն Օսմանյան տնտեսության մեջ	202
Հայերն Օսմանական արհեստագործության եւ	207
երկրագործության բնագավառներում	207
Հայերն Օսման. առևտրի եւ արդյունաբերության բնագավառում	220
Հայկական արհեստներն ու առևտուրը հիշում	229
Առևտուրը	245
Հայկական Առևտրական Պատմությունից	245
Հասարակական-տնտեսական իրավիճակը Հին Հայաստանում	245
Մաքսային Գործը Հայաստանում՝	
Հին Ժամանակներից Մինչեւ 20-րդ Դարի Սկիզբը	274
Հայ Արհեստակցական միավորումները	284
Հայ համքարությունների ծագումը և նրանց կազմավորումը 10-17 դարերում	284
Արհեստավորական Կազմակերպությունների	
ներքին կարգ ու կանոնները	299
Սահմանադրություն Պայմանի	311
Օրհնութեան թուղթ	314
Գիր օրհնութեան կօշկակար առհեստաւորաց	316
Արհեստների տեսակները Հայաստանում	317
Արհեստներ, որոնք անմիջապէս կապւած չենարտագրության հետ	318
Էսնաֆից անվանքն և որվքն են այսոքիկ	319
Յաղագս Արհեստավորաց	322
Օրհնության թուղթ	332
Հաստատութիւն Միւլքի	335
Նոր Նախիջևանի Համքարությունների Կանոնադրությունները	337

Գ. Ախվերդյանի և Գ. Շիրմազանյանի նամակափոխանակությունը Վրաստանի և Պարսկաստանի համընթացությունների մասին	357
Կանոն ոսկերիչ Արհեստավորաց	385
Հայ բարեգործության պատմությունից	422
Բարերարներ	423
Բարեգործական կազմակերպություններ	426
Բարեգործությունը և բարեգործական կազմակերպությունների գործունեությունը Երևանում	436
19-րդ դարավերջ և 20-րդ դարի սկզբները	436
Հայ բարեգործական ընկերությունները Վրաստանում	457
Իրանում Հայ Բարեգործական գործունեություն	458
(17-19-դ. կեսերը)	458
Ա- Եկեղեցի կառուցողներ	458
Բ- Դպրոցների կառուցող բարերարներ	462
Գ - Տպարան հիմնադրող բարերարներ	464
Դ. Հիվանդանոց, որբանոց, այլ հասարակական հիմնարկների հիմնադիր բարերարներ	466
Վերջ երկրորդ հատորի	467